

El català, els catalans i les catalanes i els Països Catalans

Euskal
kulturgintzaren
transmisioa

2010eko urria. Iñaki Arruti

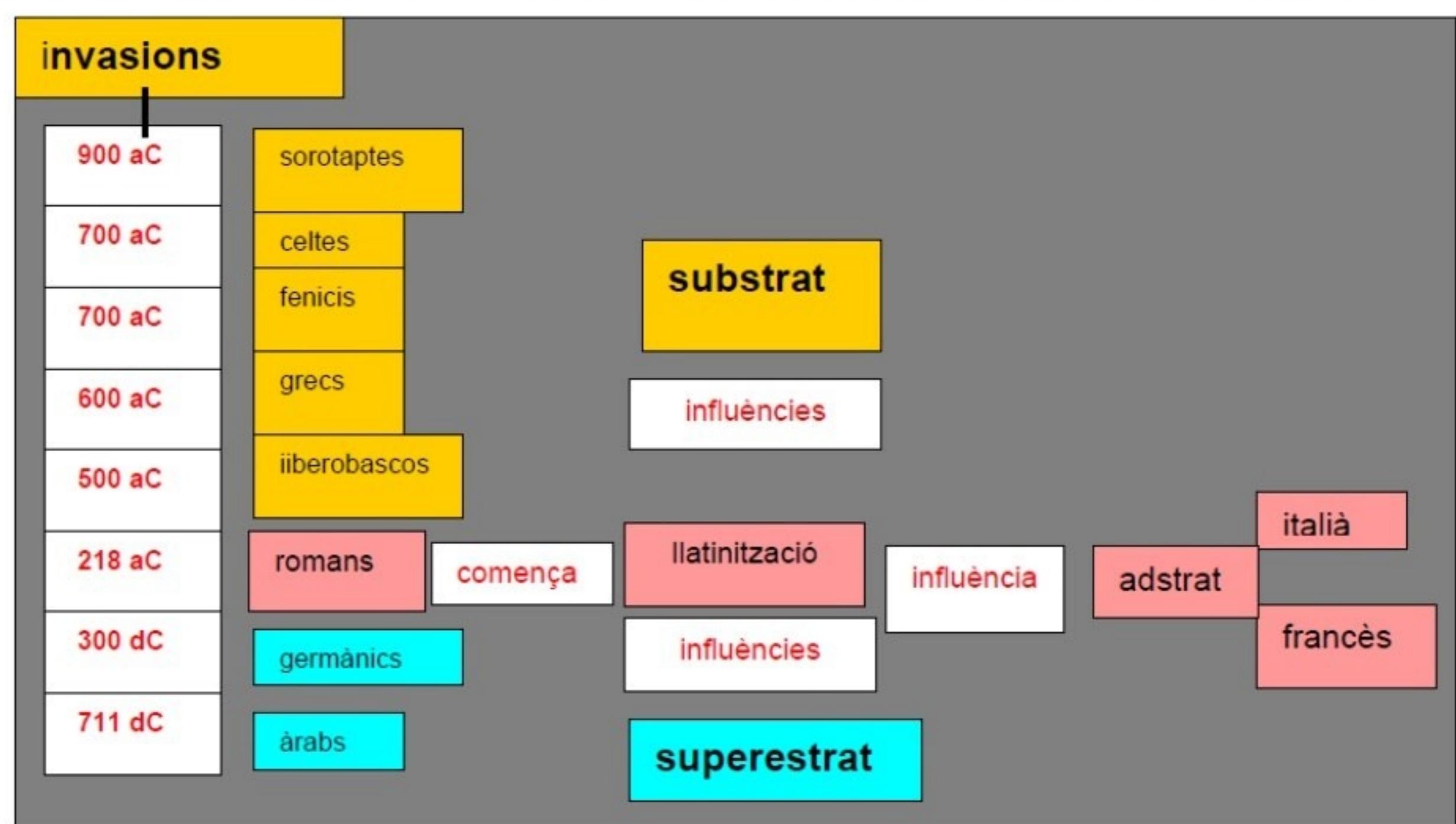
Zer dakizue honi buruz?

- Galdetegia: irakurri eta erantzun
 - Nota jarri zuen ezagutzari
 - Gehiago jakiteko erak?
-

Zer jasoko duzue honi buruz?

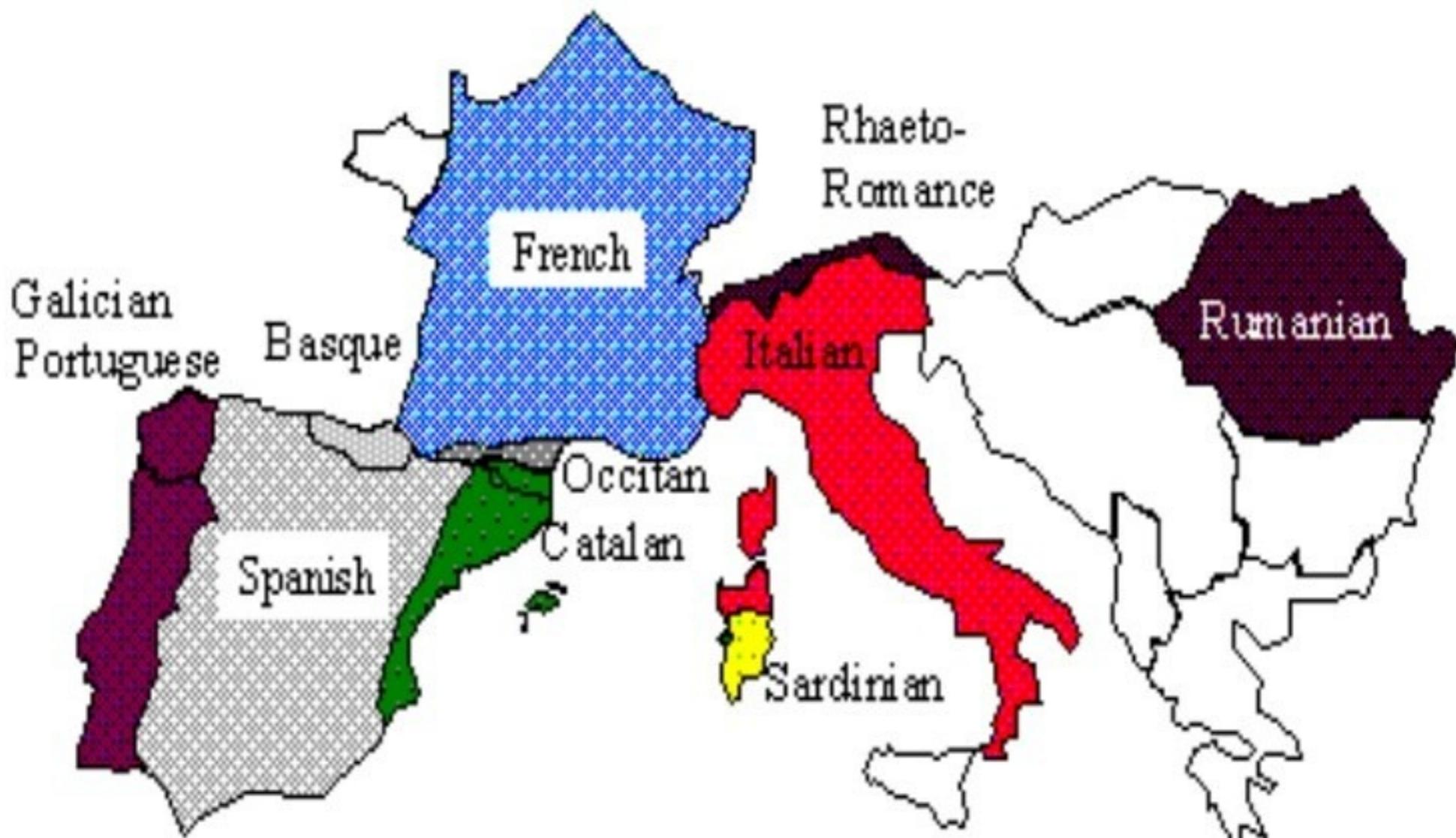
- Katalana
 - Hizkuntzaren jatorria, historia eta dialektoak
- Països Catalans
 - Katalanaren lurralte-eremua / hizkuntza komunitatea
- Catalunya
 - Egoera demolinguistikoa
 - Egoera soziolinguistikoa
 - Egoera juridikoa
 - Hizkuntza politika instituzionala
 - Gizarte mugimenduak
 - ...

Katalana

Katalana

ROMANCE LANGUAGES MAP

Katalana: hizkuntzaren historia

- Els Orígens: del llatí al català (VIII)
 - Els primers textos escrits en català (XII)
- L'Expansió del català (XIII-XVI); Jaume I
- L'Humanisme (XV)
- La decadència (XVI-XVIII)
 - Politika: absentisme reial, expulsió moriscos, tractac dels Pirineus... Carles (1700) i Felipe / Decret de Nova Planta...
 - Ekonomia: Amèrica, impremta...
- La Renaixença (XIX)

Katalana: hizkuntzaren historia

■ El segle XX

- 1905: Congrés de la cultura catalana (3.000 lagun)
- Institut d'Estudis Catalans (1907)
- II. República: oficialitat (1932)
- **Franquisme...**
- Recuperació de la oficialitat... (Estatut 1979...)

Dialektoak

CATALÀ ORIENTAL

septentrional (o rossellonès)

central

septentrional de transició, salat,
xipella, barceloní, tarragoní

balear

mallorquí, menorquí, eivissenc

alguerès

CATALÀ OCCIDENTAL

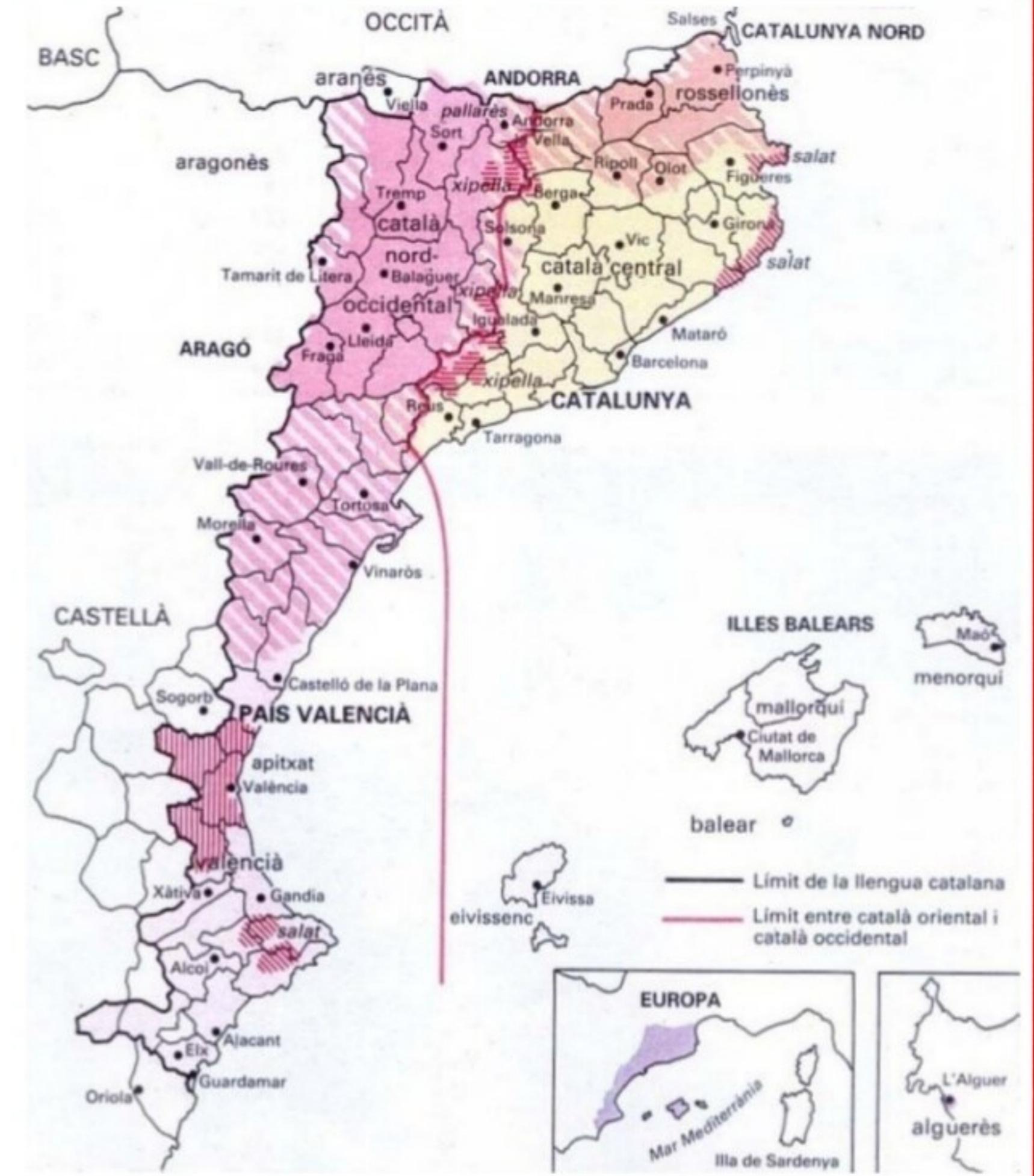
nord-occidental

ribagorçà, pallaressa, tortosí

valencià

valencià septentrional, valencià
apitxat, valencià meridional

Dialektoak

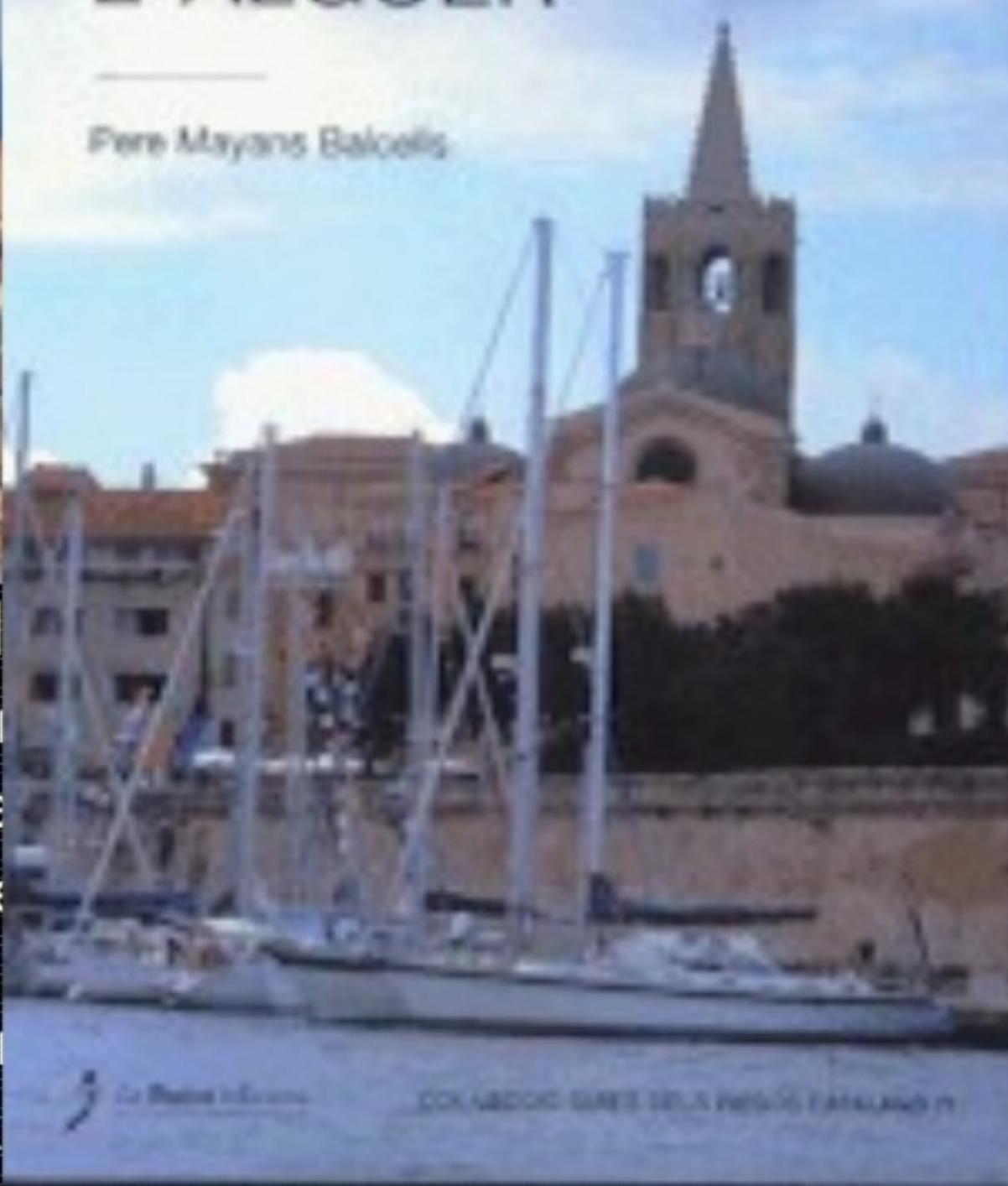

L'alguer

REDESCOBRIR L'ALGUER

Pere Mayans Balcells

Estat francès

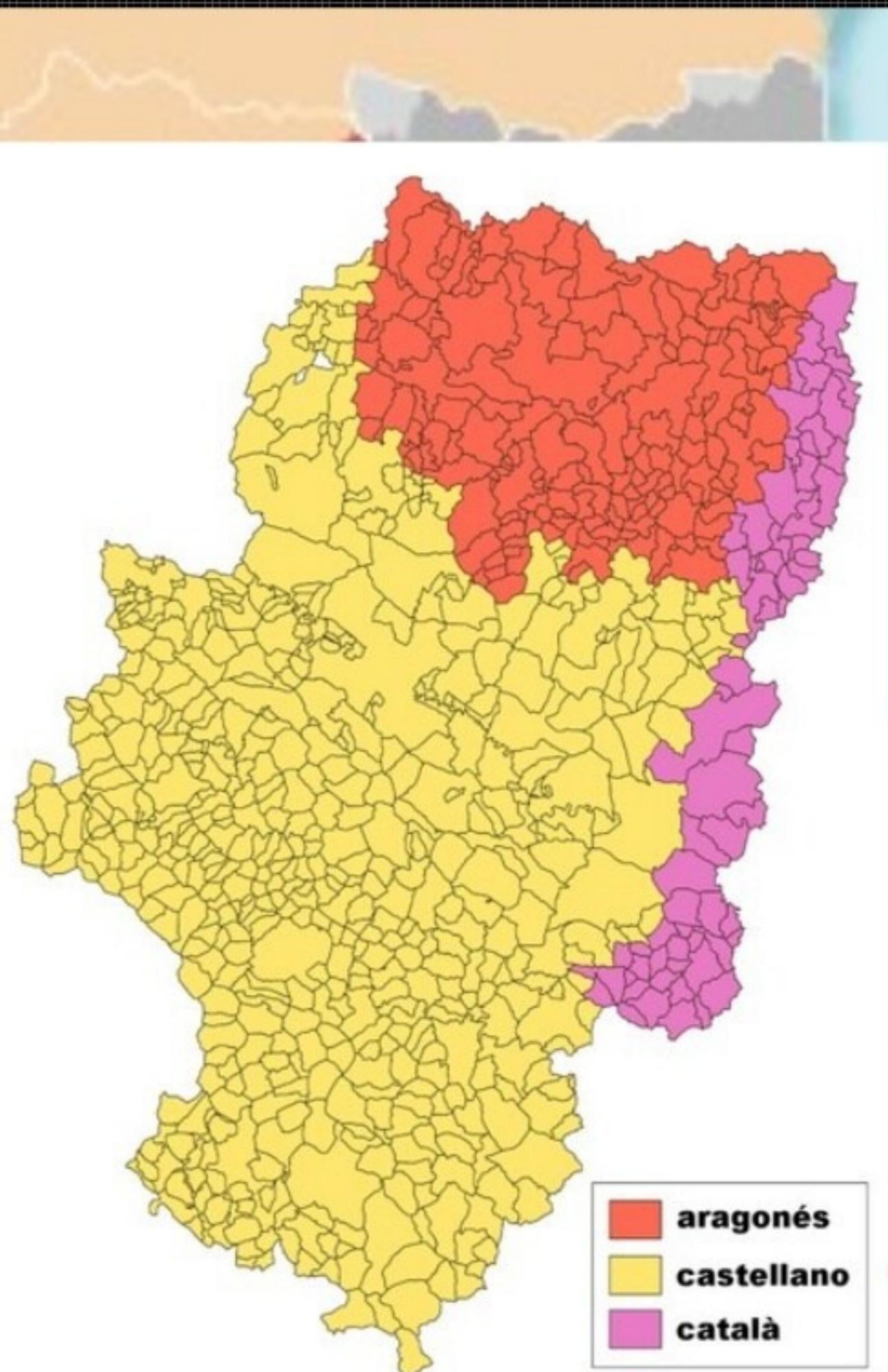
- 40.000 biztanleu
 - % 40k katalans
 - Jaume I. Erregea
 - ...Tutela de les llengües 1991...
 - La Costura (i)
 - Famili bidezko

ta municipal de

tean (1.300 haur)

La franja de Ponent

- 68.000 biztanle (4.000 km²)
 - Hueskan; Ribagorça (Benasc), Llitera eta Baix Cinca (Fraga, Mequinença)
 - Zaragozan; Baix Aragó-Casp
- Matarranya eta Baix Aragó (Alcanyís)
 - % 88ak daki katalanez hitz egiten.
 - Ofizialitaterik ez.
- Llei de llengües d'Aragó (2009): aragoiera eta katalana babestea...

Andorra

- 85.000 biztanle (468 km²)
 - La llengua propia, nacional i oficial d'Andorra és el català.
 - Etorkinak: 1940an %17, 2007an %65

	Llengua materna	Llengua habitual
Català	38,8%	58,3%
Castellà	35,4%	37,3%
Portuguès	15,0%	3,5%
Francès	5,4%	2,2%

- Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial (2000)

Catalunya Nord

- 440.000 biztanle (4.000 km²)
 - Roselló, Conflent, Vallespir,
Capcir i l'alt Cerdanya
 - Perpinyà (120.000)
- 1695: Tractat dels Pirineus: Ille dels Faisans
- % 40ak daki katalanez hitz egiten. Adinekoen %70 eta gazteen %15
- Ofizialitaterik ez. La 'Carta del català' el reconeix legalment com a llengua del departament dels Pirineus Orientals (2007)
- La Bressola / Arrels eskolak... (irratiak, helduen eskolak...)

Les Illes Balears

- 1.000.000 biztanle (1.428 km²)

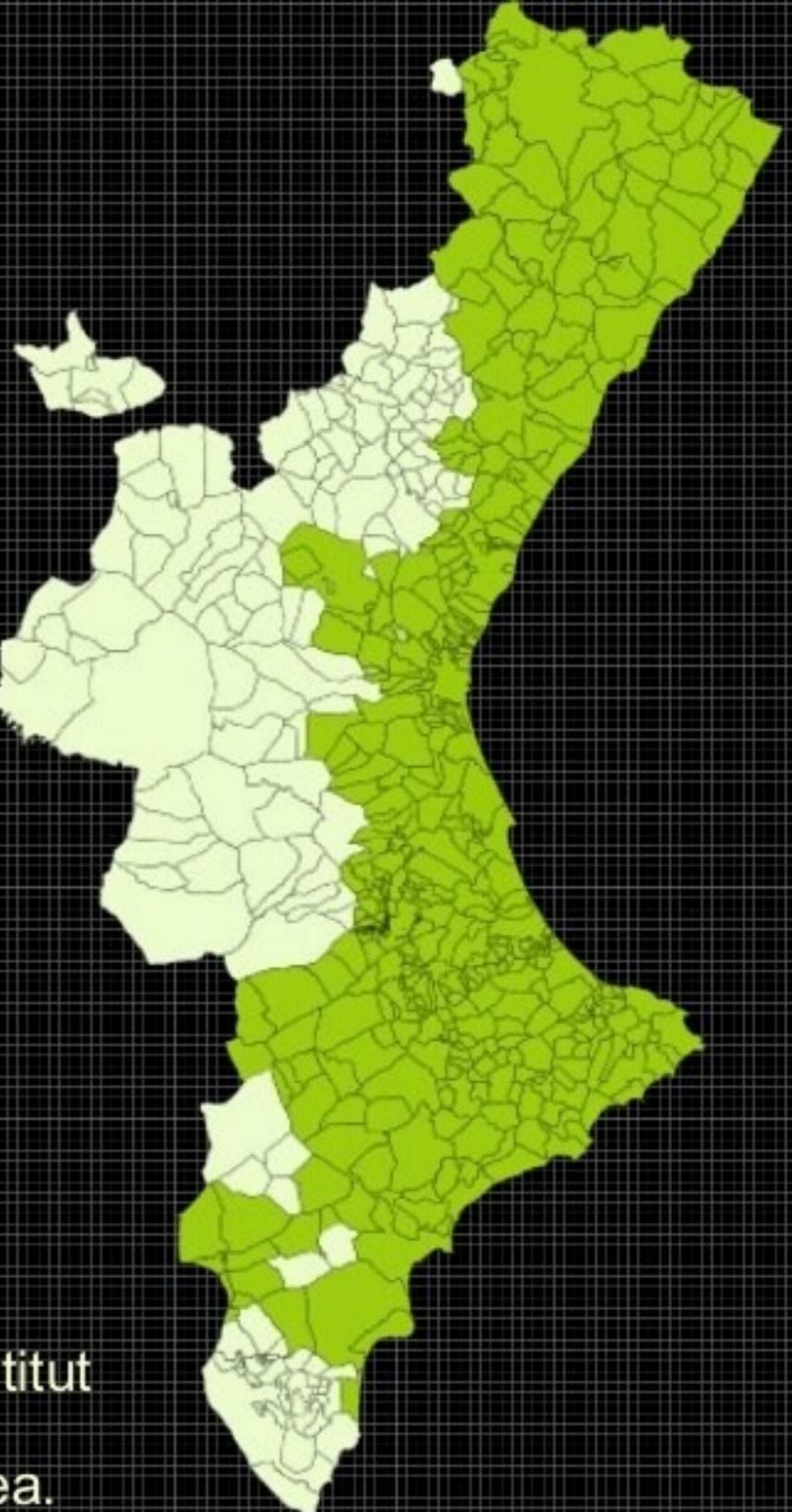
	Català	Castellà	Ambdues llengües	Altres situacions
Primera llengua	42,9	48	1,7	7,4
Llengua d'identificació	45,6	45,3	3,9	5,2
Llengua habitual	45,6	47,2	5	2,2

- Llei de Normalització Lingüística de les Illes Balears (1986)
 - a) Fer efectiu l'ús progressiu i normal de la llengua catalana en l'àmbit oficial i administratiu.
 - b) Assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament.
 - c) Fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social.
 - d) Crear la consciència social sobre la importància del coneixement i l'ús de la llengua catalana per tots els ciutadans.
- Legearen garapena..., PPko presidenterako hautagaiaren esanak...

País Valencià

- 4.600.000 biztanle (23.255 km²)
- Llei de us i ensenyament del valencià (1983)
 - Comarques de predomini castellà / valencià
 - 1982 /1995: PSPV-PSOE:
 - L'escola en valencià:... (asignatura).
 - La televisió en valencià:... (Canal 9 / TV3)
 - Fuster<>Bablerisme / Unió Valenciana (%10)
 - 1995...: PP:
 - Trencar la unitat de la llengua (secessionisme):... Materials, certificats...
 - **L'acadèmia valenciana de la llengua (2001)...** (l'Institut d'Estudis Catalans [1907])>> **una acadèmia una llengua** >> Helburua, politikoa, Kataluniatik urruntzea. Aitzakia, hizkuntza desberdinak direla sinistaraztea. Ondorioa, hizkuntza-komunitatea zatitzea
 - TV3ren antenak kenduarazi...
 - Hizkuntzaren izena: valencià / català

País Valencià

- %75ak ulertu / %53 hitz egiten jakin / %27 idazten jakin
- País Valencià / Comunitat valenciana
- Castelló, València i Alacant: hitz egiten jakin...

	1986ko errolda	2001eko errolda
Hiztunak	%49	%48
	1989	2005
Erabilera	%45	%36
Irakaskuntza		
Lehen Hezkuntza		
Valentzieraz	%30	%...
Bigarren Hezkuntza		

País Valencià

- Acció Cultural del País Valencià (Òmmiu Cultural)
 - Centre Octubre
- Escola valenciana

Països Catalans

(2004)	Ulertu	%	Hitz egin	%
La franja	50.406	98	49.398	88
Catalunya	6.502.880	97	5.698.400	84
Andorra	62.013	96	57.395	78
Illes Balears	852.780	93	706.065	74
L'Alguer	34.525	90	26.000	61
País Valencià	3.448.368	75	2.407.951	53
Catalunya Nord	256.583	68	145.777	37
Països Catalans	11.207.555		9.090.986	

Països Catalans

- 3 de cada 10 ciutadans espanyols viuen en una comunitat on el català es llengua oficial

Països Catalans

- El català no és un llengua minoritària

Llengua	Parlants (en milers)
Cors	125
Bretó	180
Frisó	400
Friülà	400
Gaèlic	508
Basc	780
Sard	1.300
Occità	2.138
Gallec	2.590
Català	9.000.000

Llengua	Població
Alemany	91,2 M
Francès	65,4 M
Anglès	64,1 M
Italià	58,5 M
Espanyol	43,0 M
Polonès	38,2 M
Neerlandès	23,4 M
Romanès	23,0 M
Català	12,6 M
Grec	11,8 M
Portuguès	10,6 M
Txec	10,2 M
Hongarès	10,1 M
Suec	9,3 M
Búlgar	8,7 M
Eslovac	5,4 M
Danès	5,4 M
Finès	5,2 M
Lituà	3,4 M
Gaèlic irlandès	3,4 M
Letó	2,3 M
Eslovè	2,0 M
Estonià	1,3 M

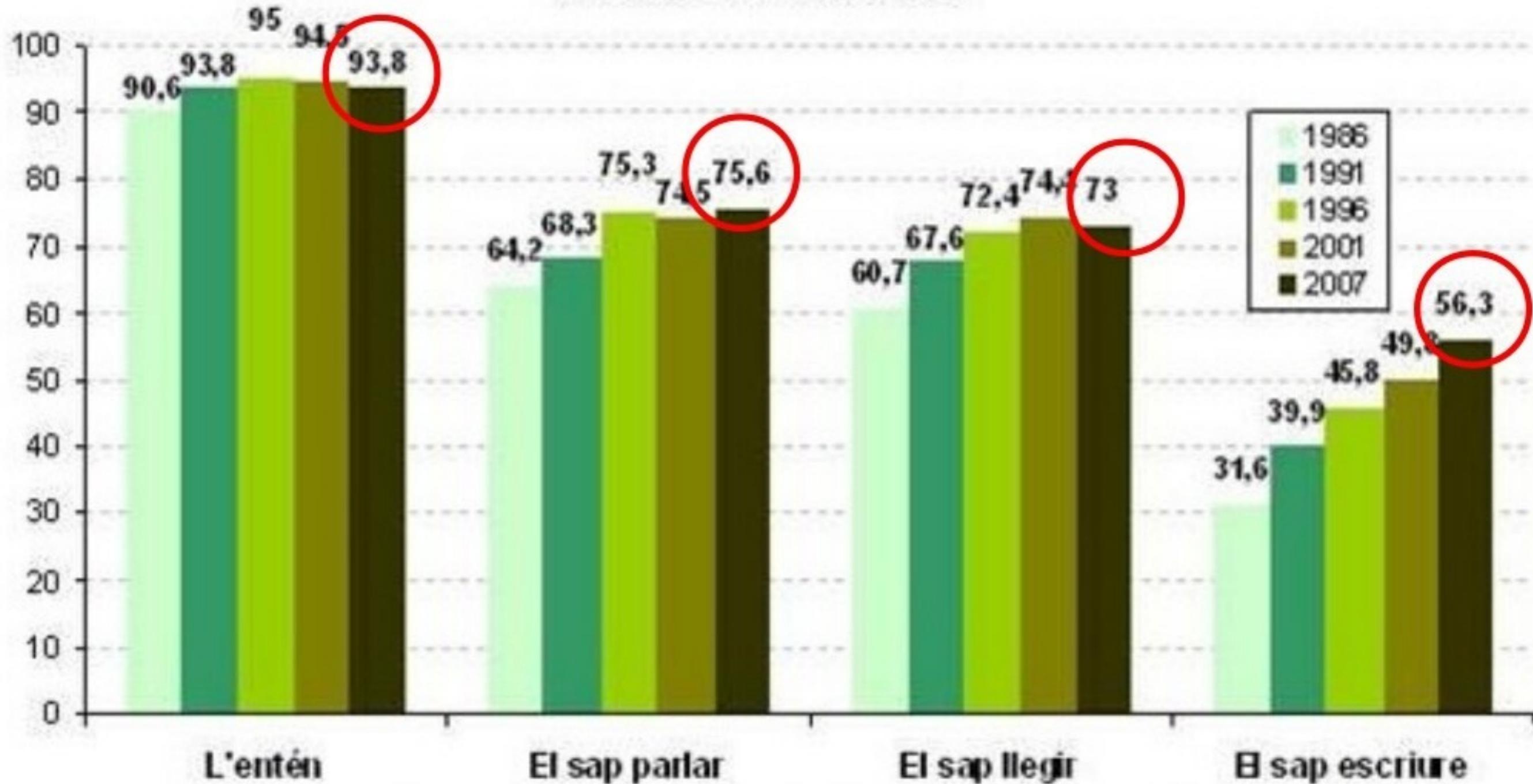
Catalunya

Catalunya (demolinguistica)

Zentsuak

Evolució dels coneixements de català 1986 - 2007
Població de 2 anys i més

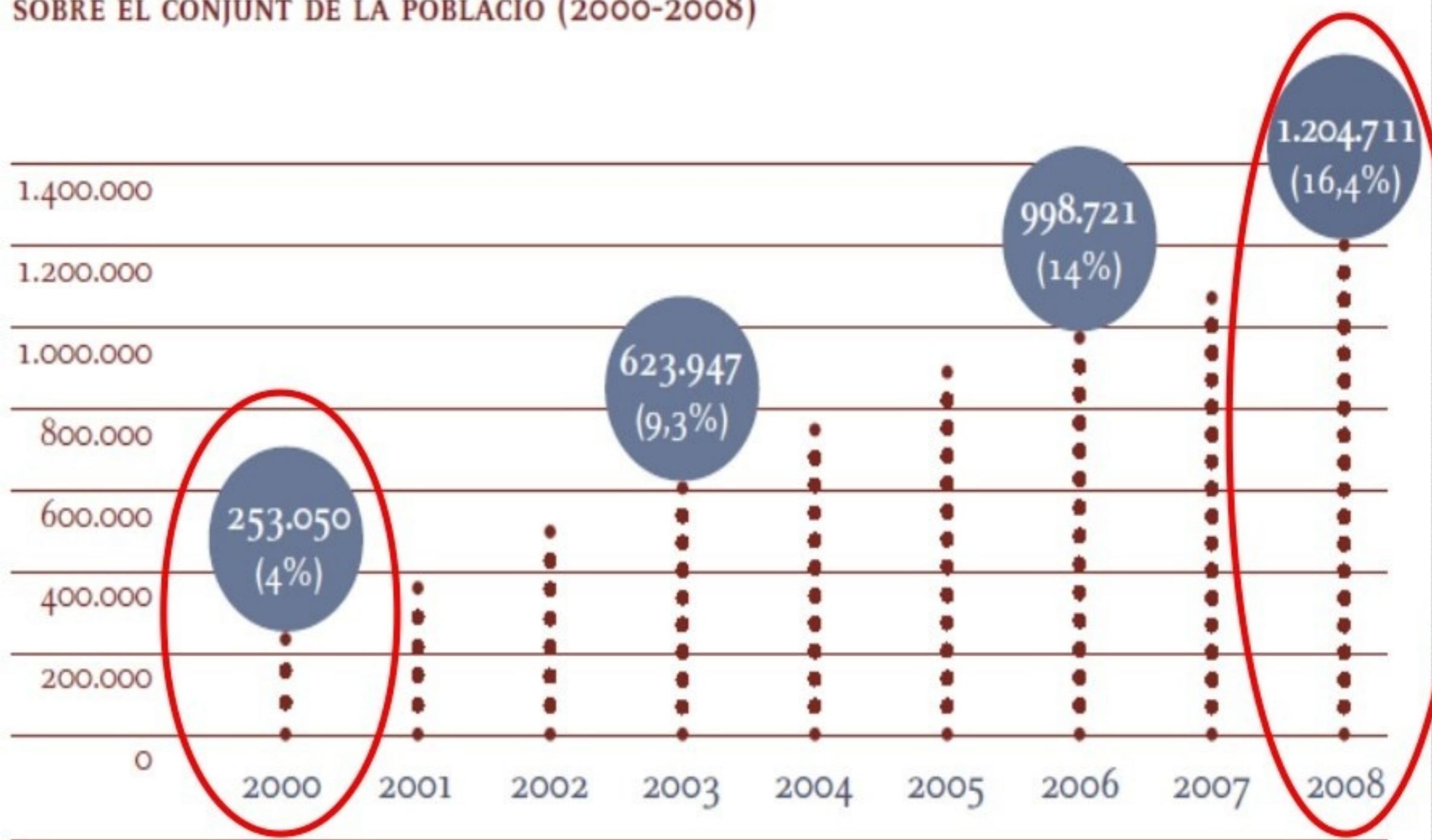

Catalunya (demolinguistica)

	1986	1991	1996	2001	2007 ¹
L'entén	5.305.754	5.577.855	5.683.237	5.872.202	6.610.200
El sap parlar	3.760.966	4.065.841	4.506.512	4.630.640	5.331.000
El sap llegir	3.554.442	4.019.276	4.330.251	4.621.404	5.143.100
El sap escriure	1.850.967	2.376.201	2.743.326	3.093.223	3.967.500
Població de 2 anys i més	5.856.433	5.949.177	5.984.334	6.215.281	7.049.900

Catalunya (demolingüistika)

GRÀFIC 1. POBLACIÓ NASCUADA A L'ESTRANGER A CATALUNYA I PERCENTATGE SOBRE EL CONJUNT DE LA POBLACIÓ (2000-2008)

Catalunya (dem)

Població que sap parlar el català segons
àmbit territorial (%)

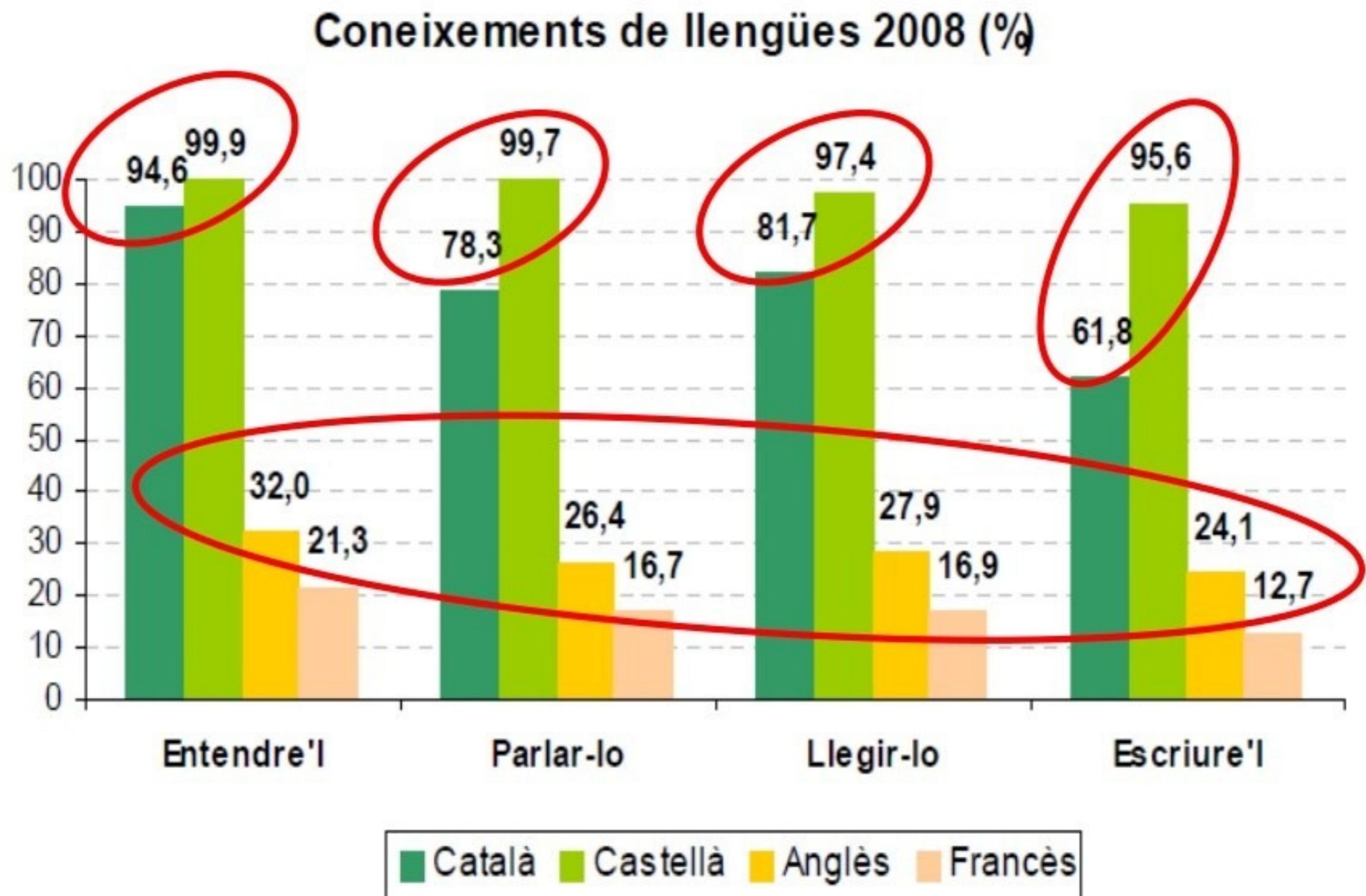
Catalunya (demolinguistica)

2007, adinka

anys	No l'entén	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure
De 2 a 14	3,4	96,6	87,4	64,4	58,7
De 15 a 29	0,9	99,1	96,8	96,6	93,5
De 30 a 44	0,5	99,5	91,2	91,9	80,9
De 45 a 64	1,8	98,2	78,4	79,4	51,4
De 65 i més	7,0	93,0	65,9	62,0	30,9
Total	2,5	97,5	83,4	80,2	62,8

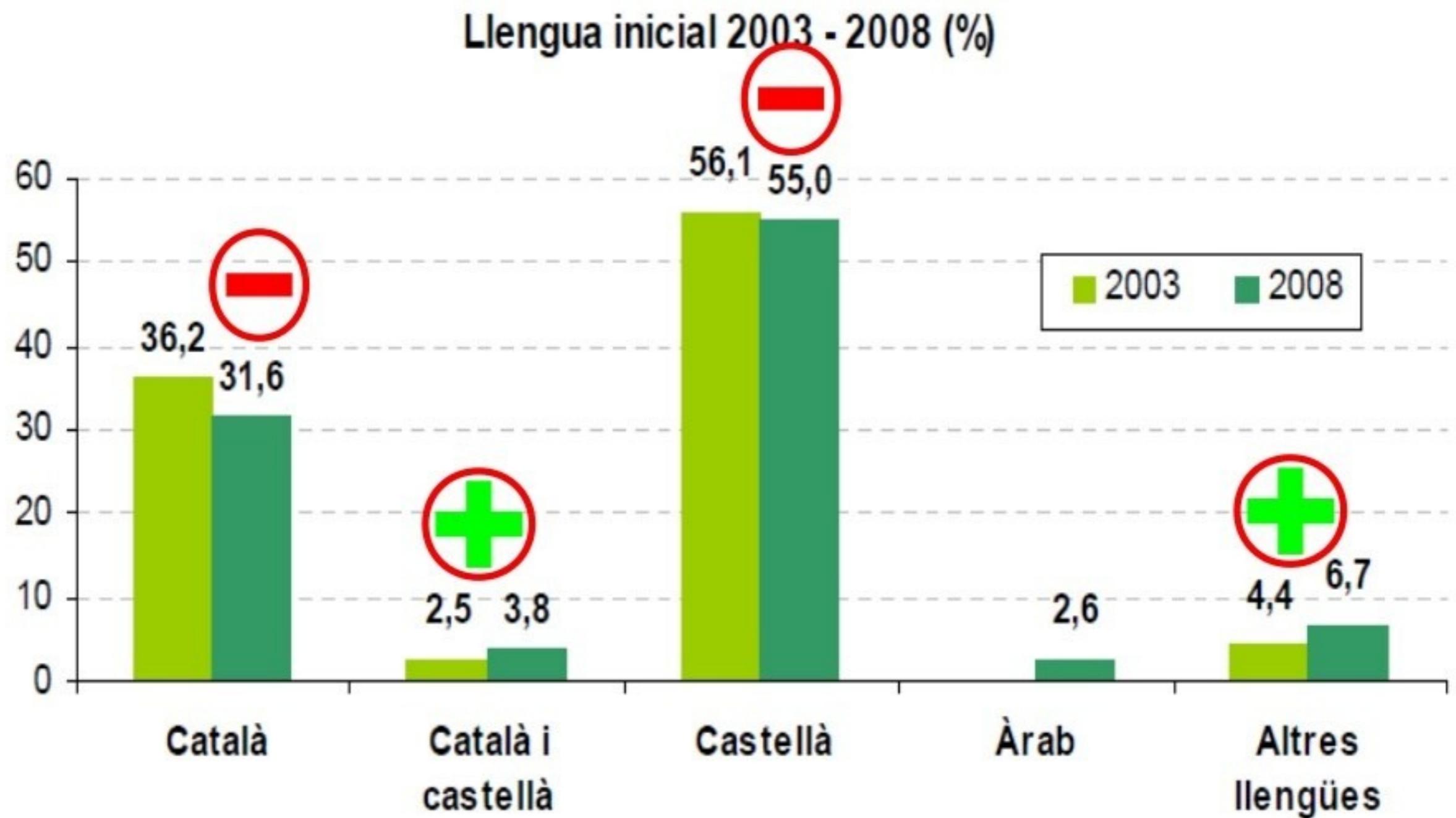
Catalunya (demolingüistika)

Inkesta, 2008

Font: Secretaria de Política lingüística i Idescat. Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008
Població de 15 i més anys.

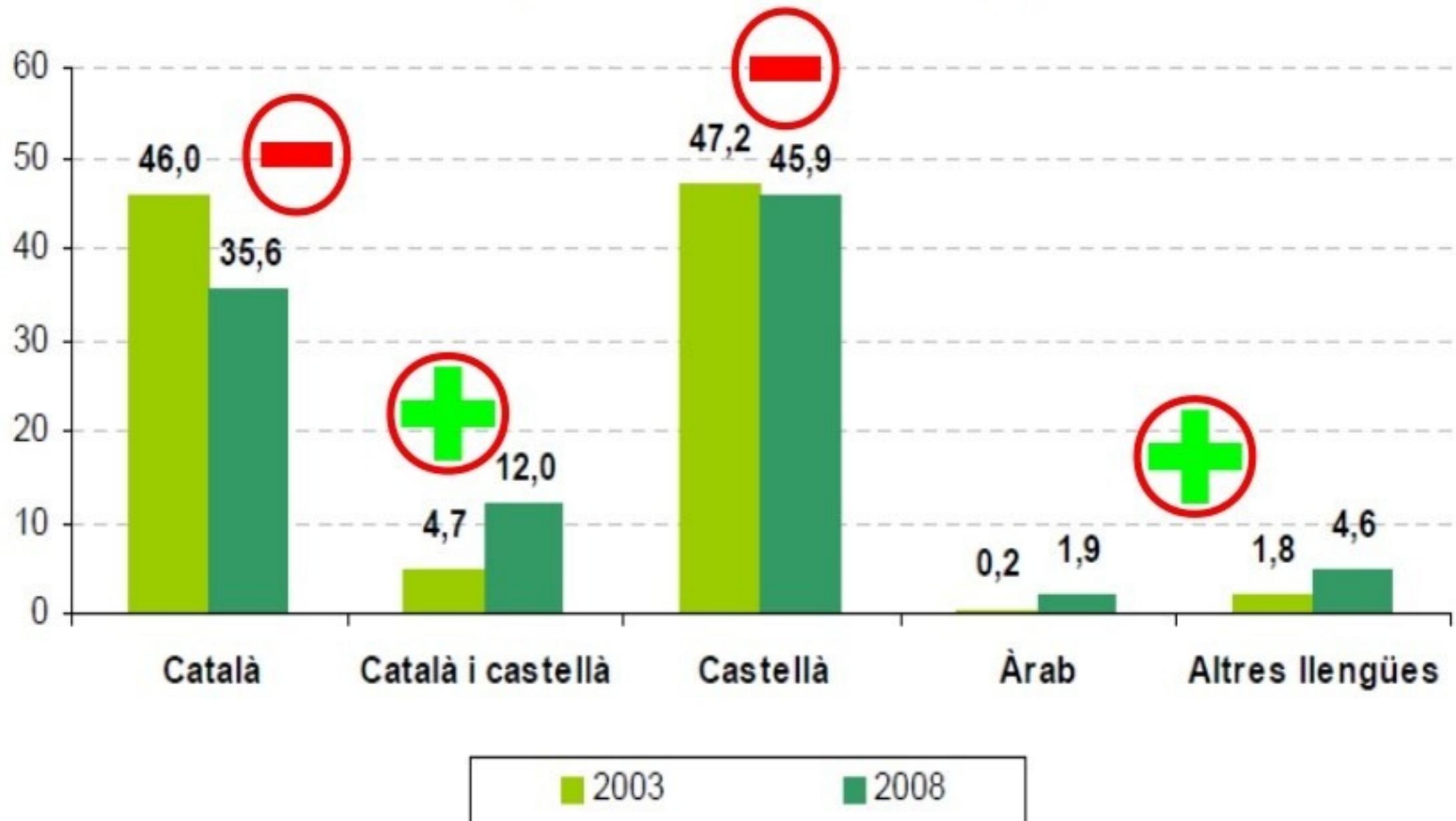
Catalunya (demolingüistika)

Font: Secretaria de Política lingüística i Idescat. Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008
Població de 15 i més anys.

Catalunya (demolingüistika)

Llengua habitual 2003 - 2008 (%)

Font: Secretaria de Política lingüística i Idescat. Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008.
Població de 15 i més anys.

Catalunya (demolingüistika)

Llengua inicial, d'identificació i habitual 2008 (%)

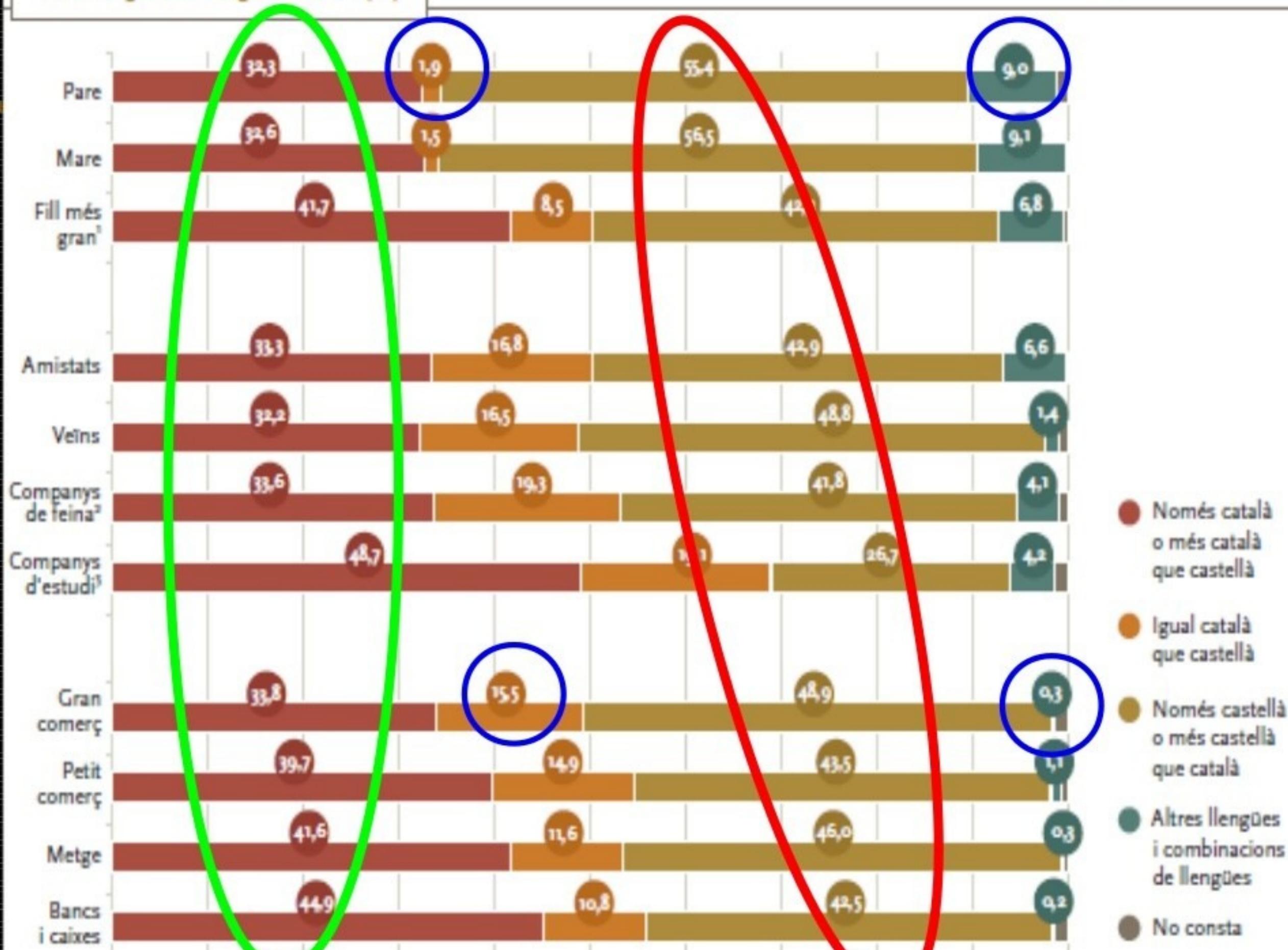

■ Català ■ Català i castellà ■ Castellà ■ Àrab ■ Altres llengües

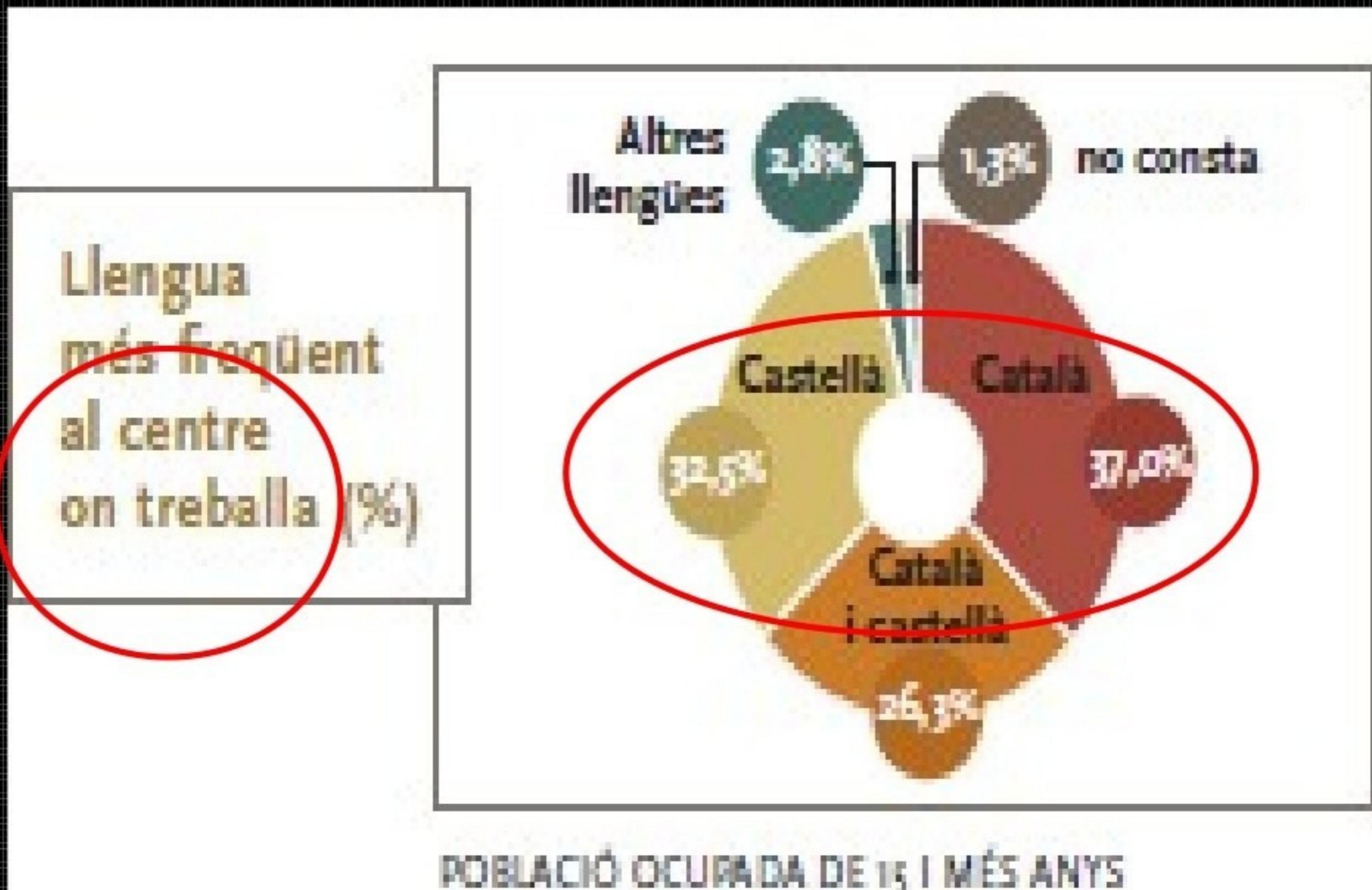
Font: Secretaria de Política Lingüística Md'educat. Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008
Població de 15 i més anys.

Usos lingüístics segons àmbit (%)

POBLACIÓ OCUPADA DE 15 I MÉS ANYS

Catalunya (demolingüistika)

Catalunya (Val d'Aran)

Catalunya (Val d'Aran)

L'occità	1991	1996	2001	2007
L'entén	92,7	90,1	88,9	82,3
El sap parlar	61,3	64,9	62,2	55,5
El sap llegir	51,8	59,3	58,4	50,8
El sap escriure	17,6	25,0	26,7	41,3

Demolinguistikatik >>> Soziolinguistikara

- Hizkuntza minoritarioa = hiztun gutxi.
- Hizkuntza minorizatua = zeregin gutxi.
- Hizkuntza NORMALIZATUA = ZEREGIN GEHIENAK

Catalunya (soziolinguistica)

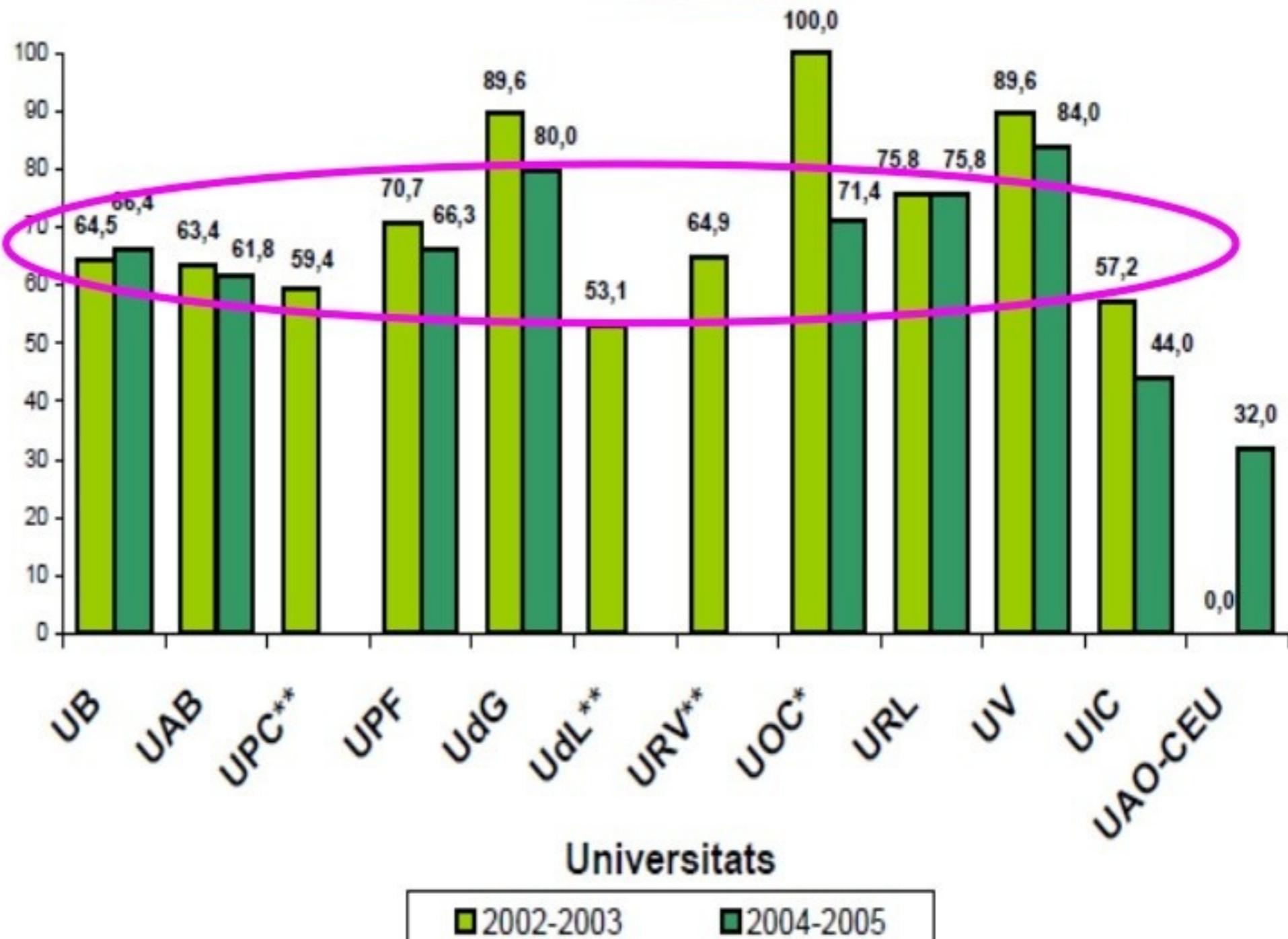
*La transmissió lingüística intergeneracional (càlcul provisional),
1998-2008. Diferència entre l'ús de la llengua amb els fills i amb la mare*

	1998	2003	2008
Només o més català	+10,4	+9,0	+9,1
Ambdues	+3,9	+4,1	+7,0
Només o més castellà	-13,2	-11,6	-14,2
Altres llengües o combinacions	-0,9	-1,5	-2,6

Catalunya (soziolinguistica)

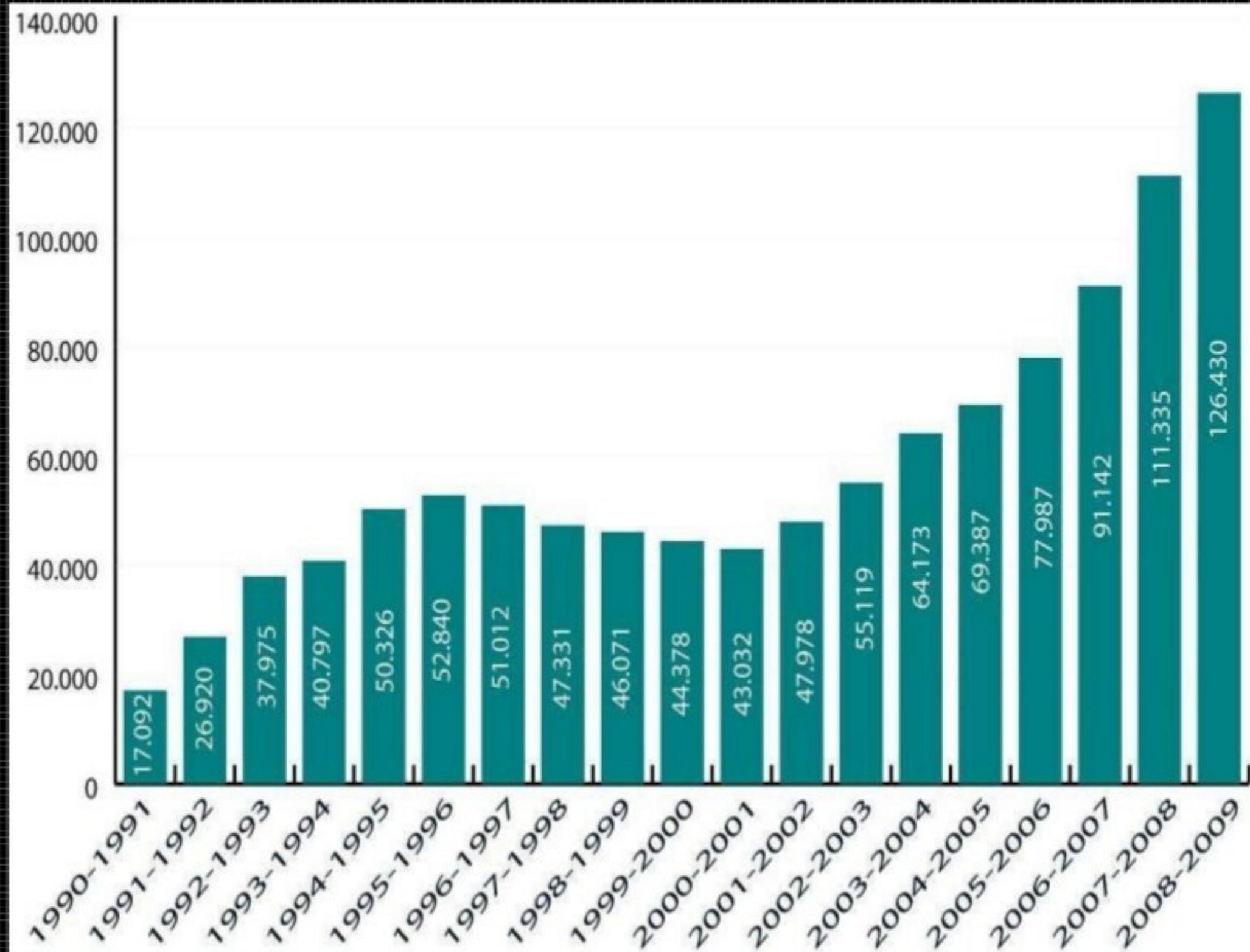

Grups de classes impartides en català.
Ensenyament universitari

Catalunya (hizkuntza politika instituzionala)

**Evolució
del
nombre
d'inscrits
als cursos
de català
per a
adults**

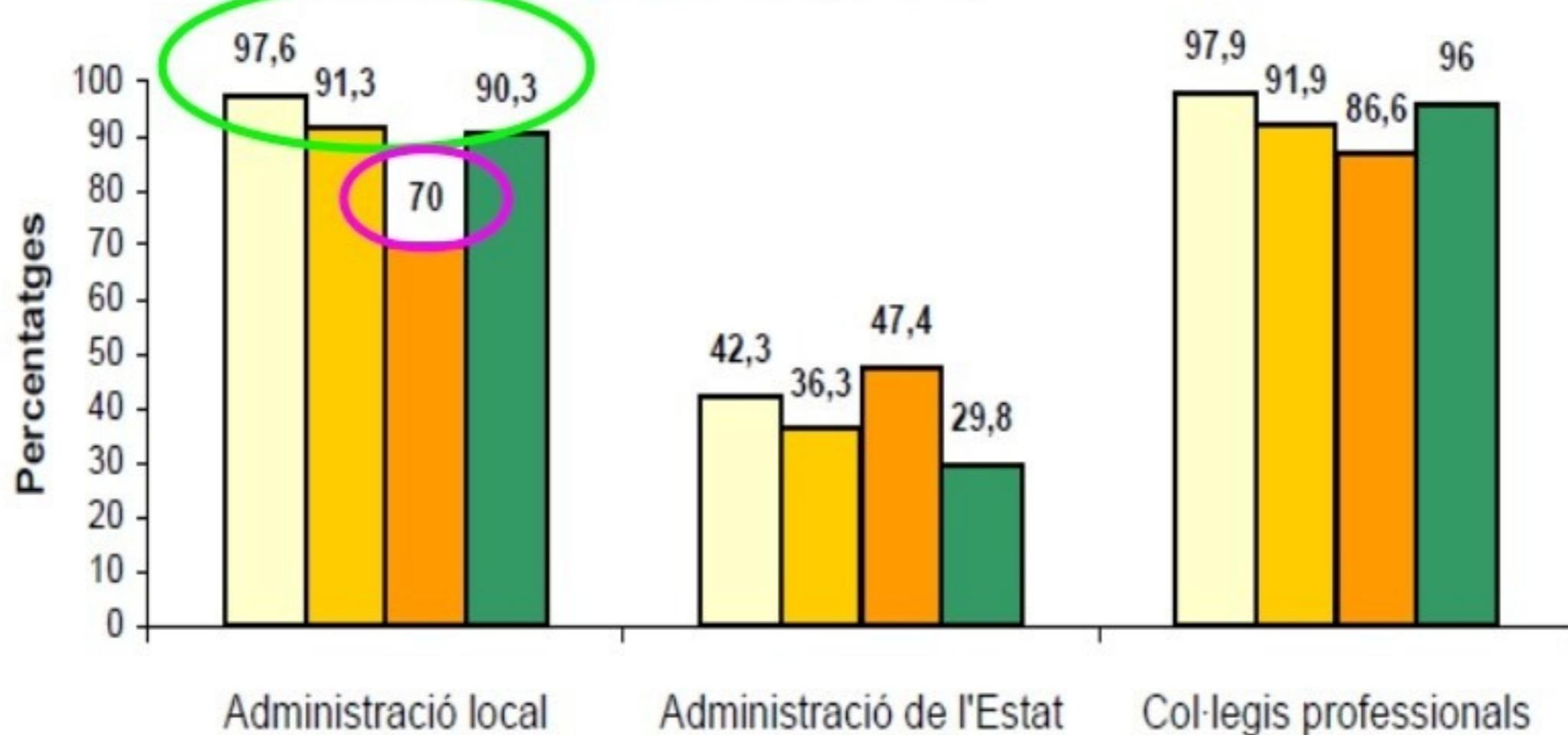

Catalunya (soziolinguística)

Síntesi Administració pública 2004

Ús del català en la documentació i comunicacions 2004.

Administració pública

■ Retolació

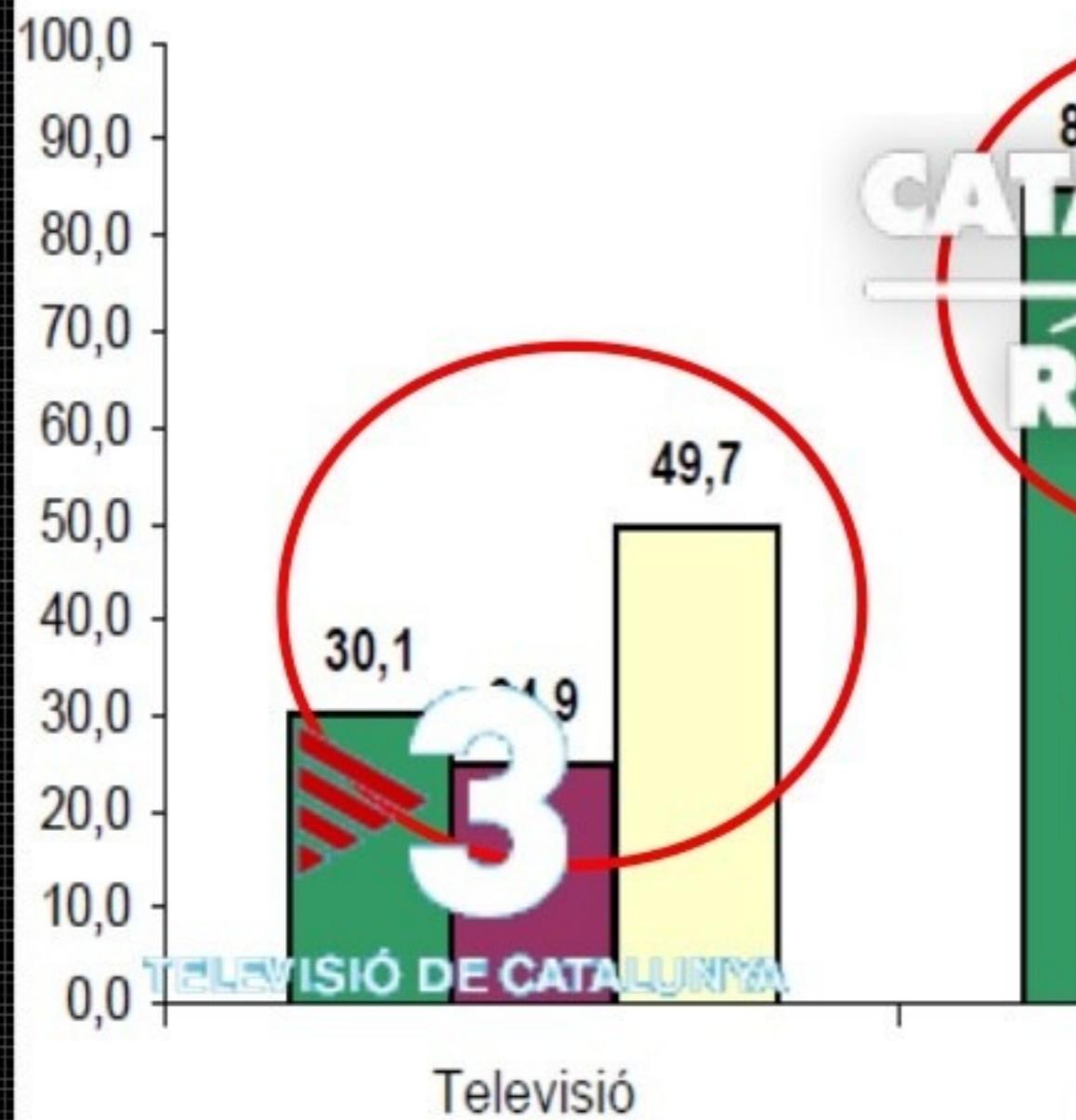
■ Comunicacions orals

■ Comunicacions escrites general

■ Comunicacions escrites personalitzades

Catalunya (soziolinguistica)

Presència del català en els mitjans de comunicació Síntesi 2005

Oferta

Audiència

Catalunya (soziolinguistica)

Presència del català en el consum cultural. Síntesi 2004. Percentatges

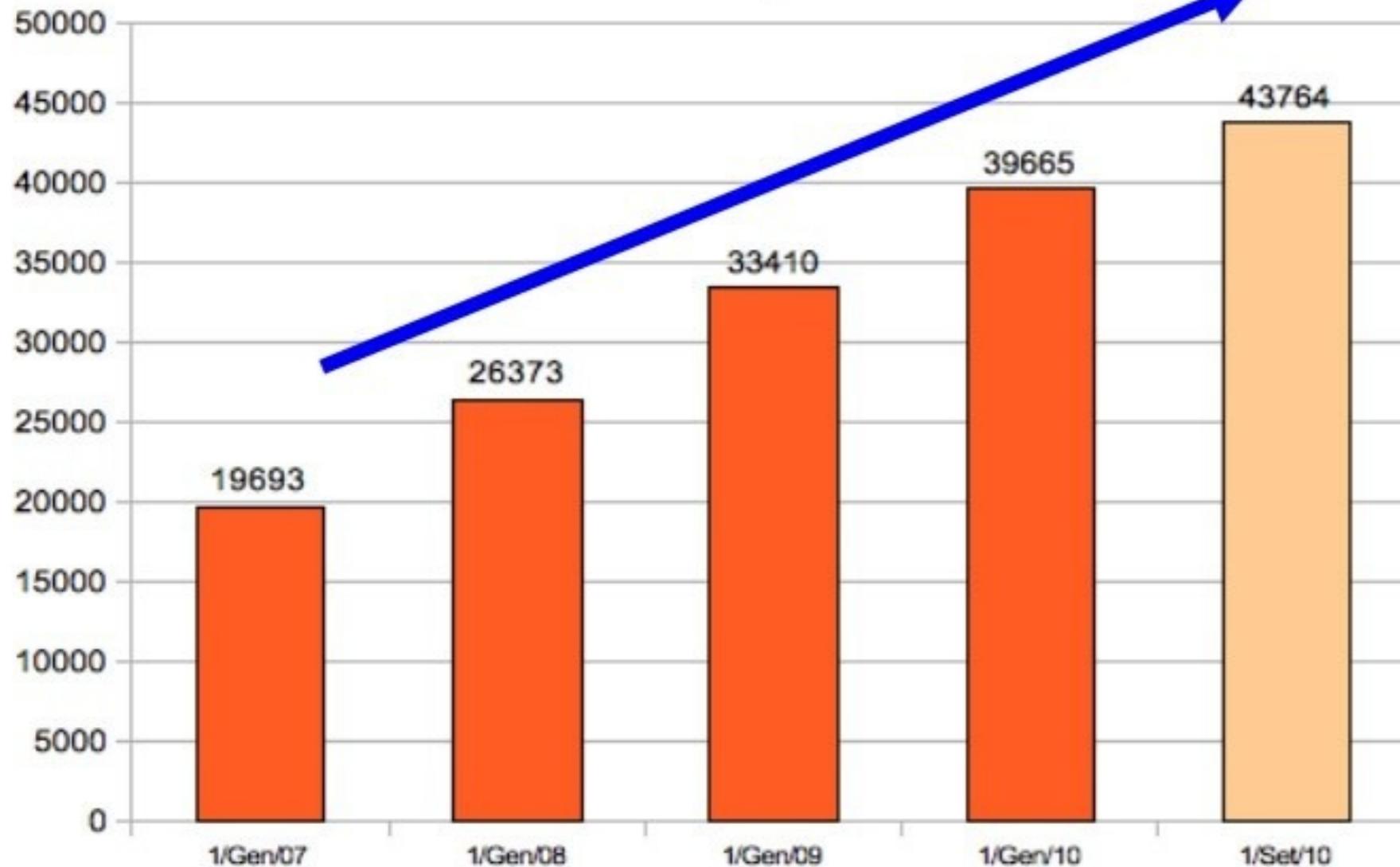
	Oferta	Audiència	Consum declarat
Producció editorial	27,4	15,2	33,2
Cinema	3,2	2,8	4,3
Arts escèniques	53,7	-	69,0

Catalunya (soziolinguistica)

Existeixen 7.140.000 pàgines en català, essent la nostra la 26a llengua més present a Internet (Softcatalà, 2005)

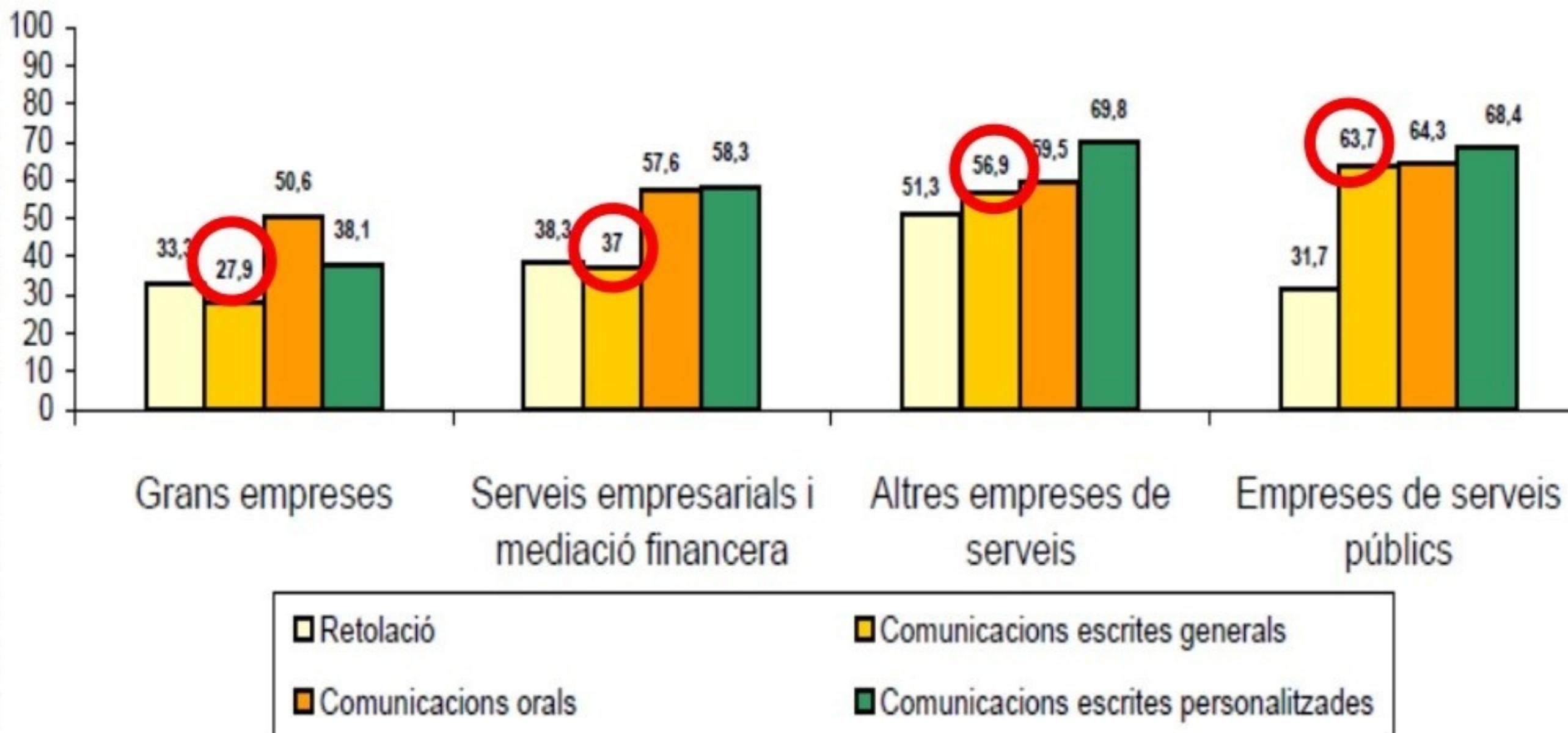
Dominis .cat registrats

El percentatge global d'ús del català és del 59,16% (mitjà)

Catalunya (soziolinguística)

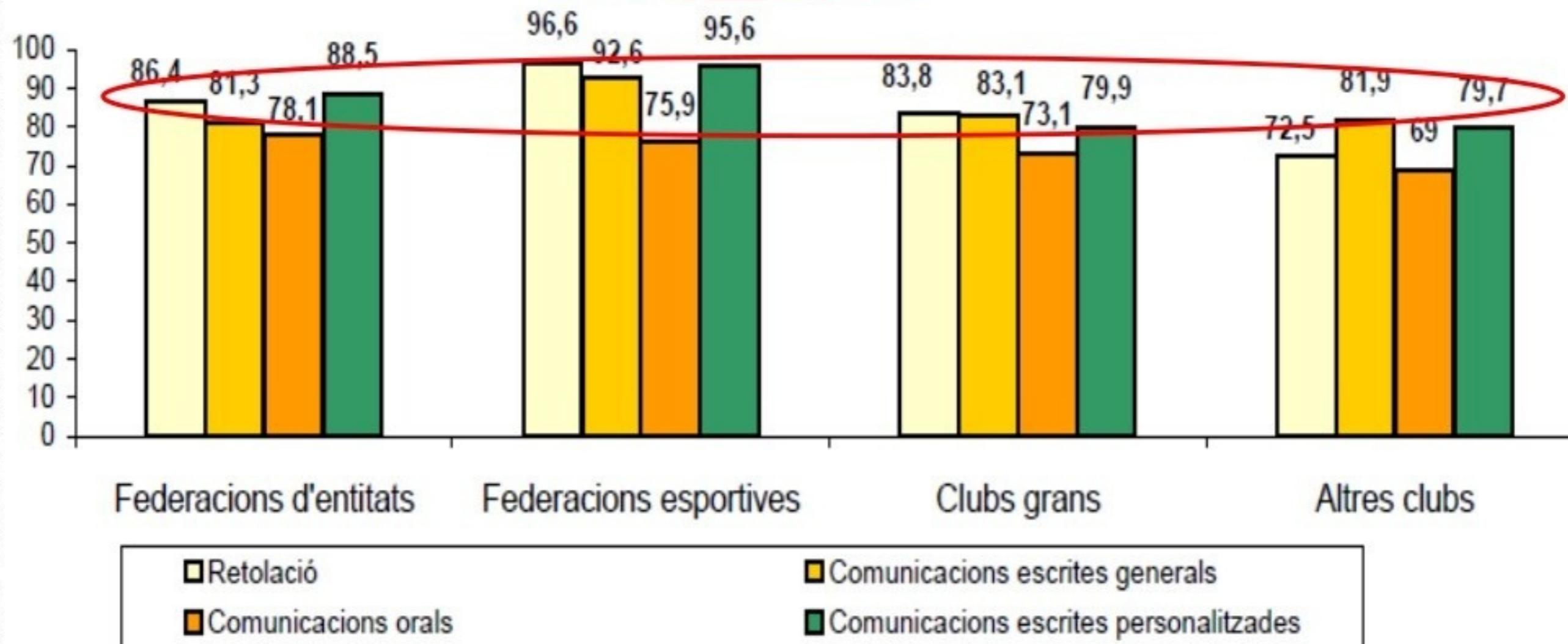
Ús del català en la documentació i les comunicacions a empreses 2005.

Catalunya (soziolinguistica)

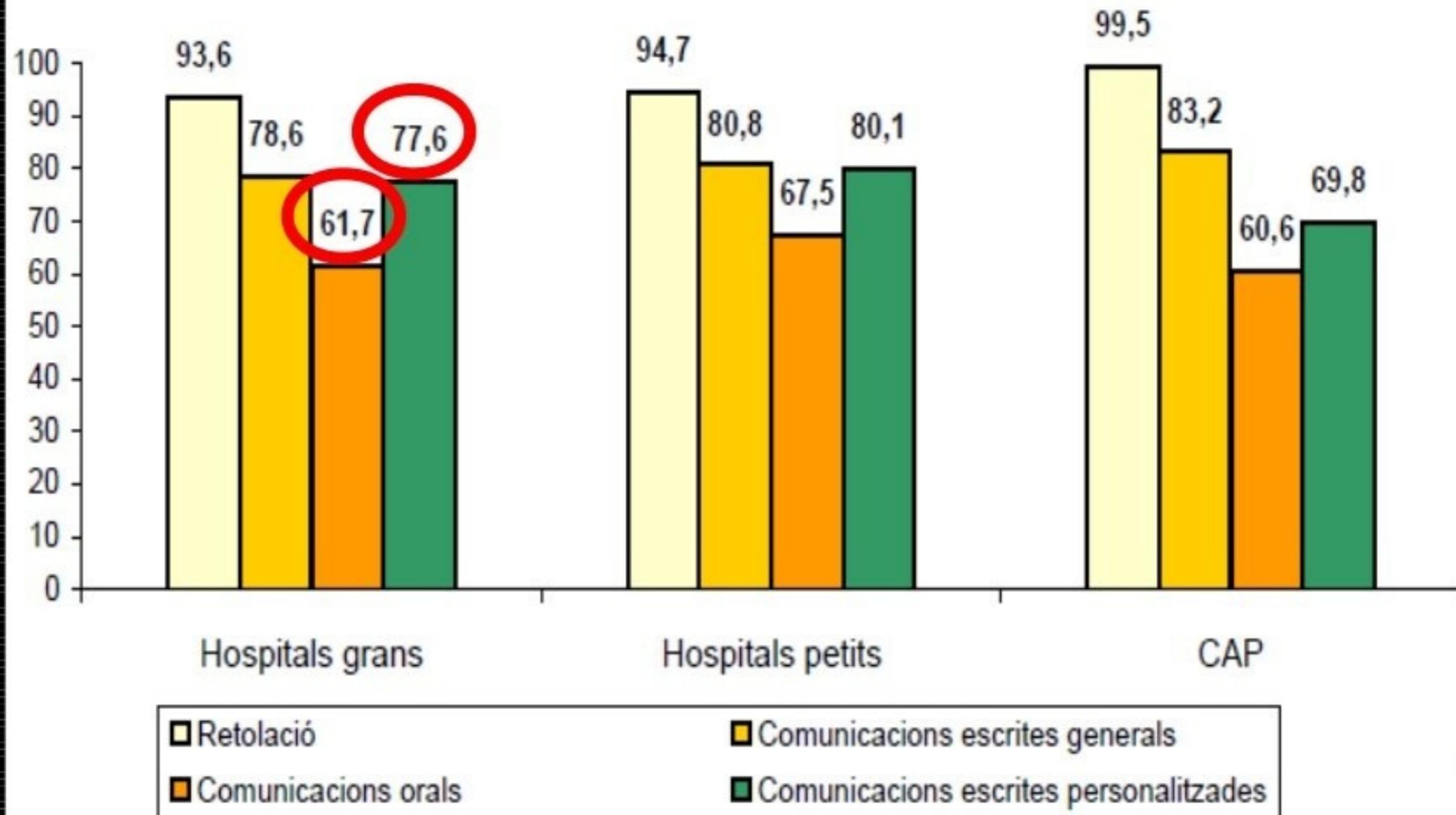
Ús del català en la documentació i les comunicacions 2005.

Entitats i associacions.

Catalunya (soziolinguistica)

Ús del català en la documentació i les comunicacions 2004.
Centres sanitaris

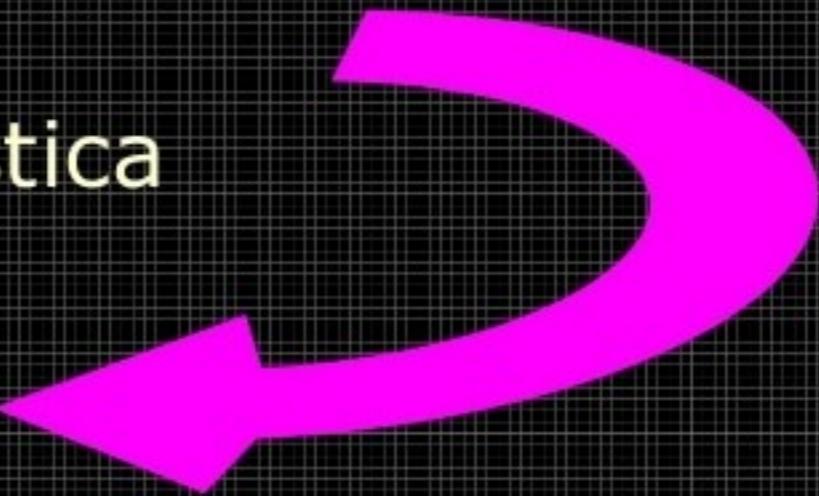
Catalunya (egoera juridikoa)

1979ko

1983ko

L'Estatut d'autonomia

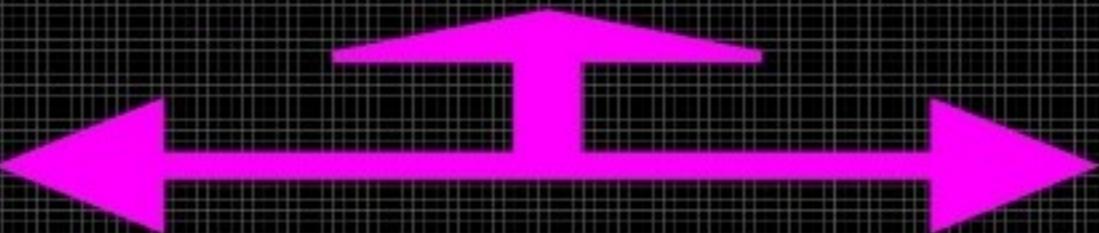
Llei de normalització lingüística

2006ko

L'Estatut d'autonomia

1/1998

Llei de política lingüística

Catalunya (egoera juridikoa)

- **1983ko legea**: EAEkoaren antzekoa. Desberdintasun nagusiak:
 - “**Llengua propia**”ren aplikazioa:
 - El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de la **Generalitat** i de l'Administració territorial catalana, de l'Administració local i de les altres corporacions públiques dependents de la Generalitat
 - Els **centres d'ensenyament** han de fer de la llengua catalana vehicle d'expressió normal, tant en les activitats internes, incloent-hi les de caràcter administratiu, com en les de projecció externa.
 - La Generalitat ha de promoure la llengua i la cultura catalanes en els **mitjans de comunicació** propis a què fa referència l'article 16.3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. La llengua normalment emprada hi ha d'ésser la catalana.
 - **Els topònims** de Catalunya, excepte els de la Valld'Aran, tenen com a única forma oficial la catalana.

Catalunya (egoera juridikoa)

- 1998ko legea: aldaketa nagusiak:
 - Helburuetan gehitutakoa: ... Normalitzar i fomentar l'ús del català en...
 - les indústries culturals
 - i el món socioeconòmic.
 - Assegurar l'extensió del coneixement del català a tots els ciutadans i ciutadanes
 - “Llengua propia”ren eremua zabaldu:
 - ...i, en general, per les empreses i les entitats que ofereixen serveis al públic... estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística...
 - Kontzesio bidezko komunikabideetan:
 - ...han de garantir que com a mínim **el cinquanta per cent** del temps d'emissió sigui en llengua catalana...
 - ...EZ BETETZEAK ISUN SISTEMA...

Catalunya (egoera juridikoa)

■ 2006ko Estatuta. Hobekuntzak

- Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret **i el deure de conèixer-les.**
- ...Llengua d'ús normal **i preferent** ... **LLENGUA COMUNA**...
- ...reconeixement de l'oficialitat del català a la **Unió Europea** ...
- La llengua occitana, denominada **aranès** a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i **és oficial a Catalunya**
- ...Justizi administrazioa: ... **Els magistrats, els jutges i els fiscals** que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català
- *El Tribunal Constitucional ha dicho (2010).....*

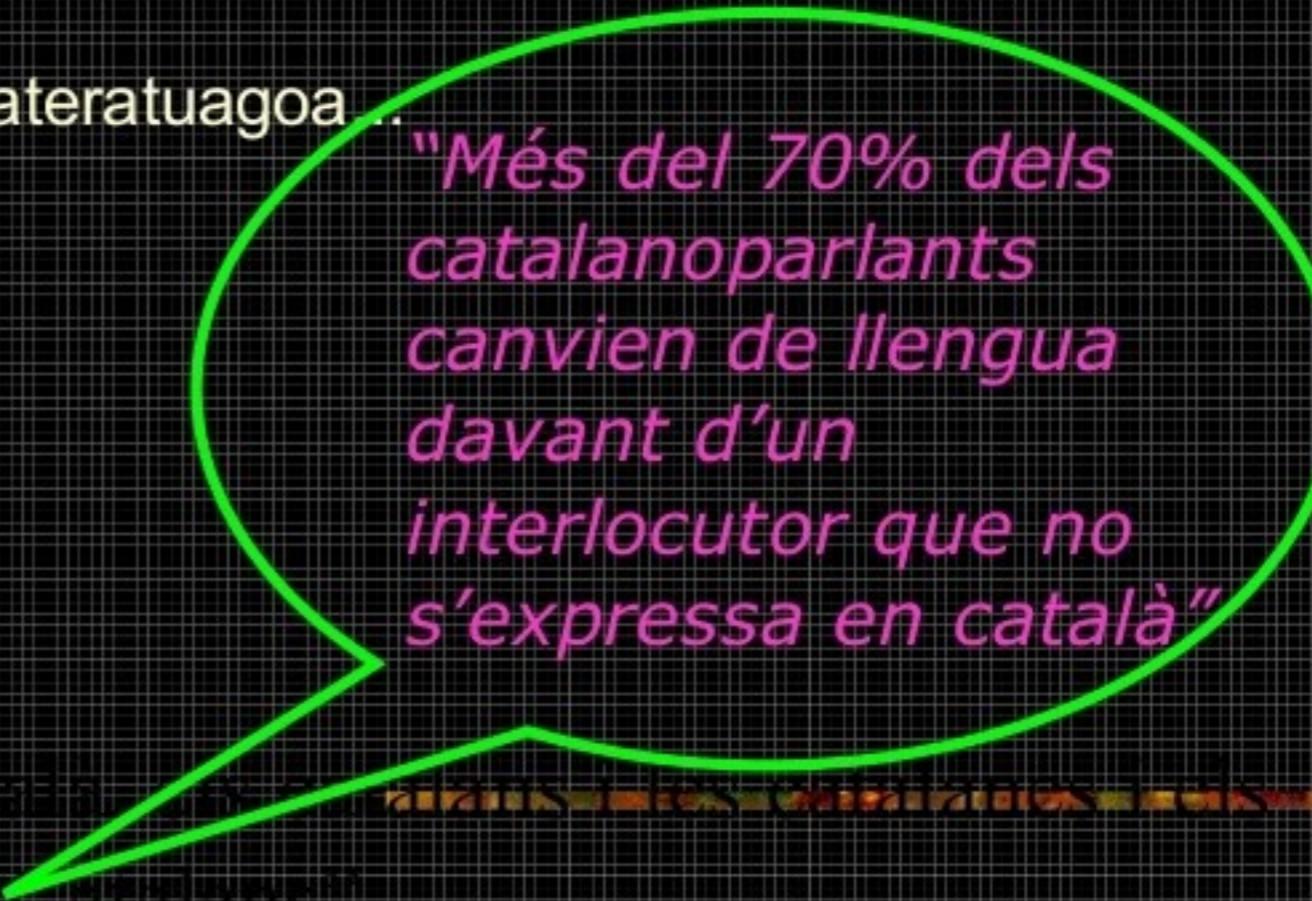
Catalunya (egoera juridikoa)

- Onartu berri diren beste lege batzuk:
 - *Llei d'Educació*
 - *Llei del cinema*
 - *Llei del codi de consum*
 - *Llei d'acollida de les persones immigrades*
 - *Llei de l'aranès*

Catalunya (hizkuntza politika instituzionala)

■ Hizkuntza-politika instituzionala

- Lege-garapena: orokorra + sektoriala
- Gobernu batek duen hizkuntza politika ondoen ikusten da Hizkuntza Politikarako departamentutik kanpora duen hizkuntza politika begiratuz
- Beste ezaugarri batzuk:
 - Adotasun politikoa (+)
 - Hizkuntza politika onartuagoa, bateratuagoa ...
 - Koherentzia linguistikoa (+)
 - Estilo katalanean...
- Erronkak?
 - Estatus juridiko berria
 - Etorri berriak
 - Europa
 - Erabilera interpersonalak:
 - ...

"Més del 70% dels catalanoparlants canvien de llengua davant d'un interlocutor que no s'expressa en català"

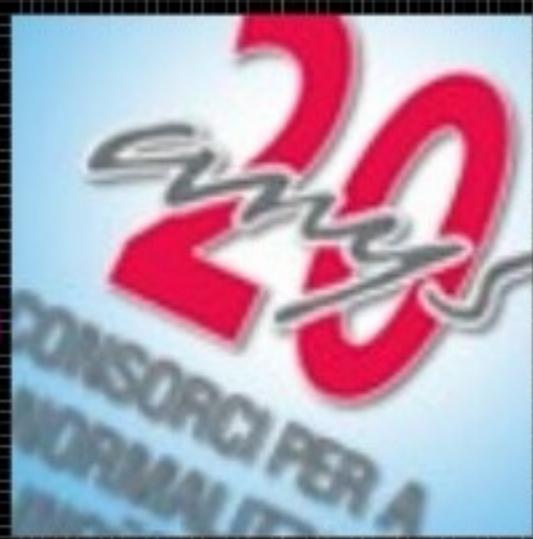
Catalunya (hizkuntza politika instituzionala)

Erakunde ofizialak

- Secretaria de Política Lingüística. Generalitat de Catalunya
- Institut d'Estudis Catalans
- Institut Ramon Llull
- Centre de Terminologia, TERMCAT
- CONSORCI per a la Normalització Lingüística
- LINGUAMON - Casa de les Llengües

Argitalpenak

- **Biblioteca tècnica de Política Lingüística**
- **Flaixos d'actualitat**
- **Llengua i 'Us**
- **Noves SL**

Catalunya (gizarte mugimenduak)

■ 1980-85

- Diskurtso ofiziala // Aracil
- Grups de Defensa de la Llengua
- Crida a la Solidaritat

■ 1985-1992

- Diskurtso ofiziala aldatu // hausnarketa sozioling. Berriak
- Gizarte mugimenduak krisian

■ 1992-1997

- Argitalpen sozioling. berriak: hizkuntza-ekologia...
- Plataforma per la Llengua / Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL) >> “Correllengua”...

Catalunya (gizarte mugimenduak)

- **Associació en Defensa de l'Etiquetatge en Català (ADEC)**
- **Cercle XXI**
- **Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL)**
- **ÒMNIUM CULTURAL**
- **PLATAFORMA PER LA LLENGUA**
- **SOFTCATALÀ**
- **Veu pròpia**
- **Català sempre:**

Catalunya (gizarte mugimenduak)

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Objectius

- Llengua comuna
- L'ús en tots els àmbits
- Defensar els drets lingüístics.
- Impulsar i collaborar en campanyes
- Interessar-se pels problemes que la societat catalana, sempre contribueixin a la millora de l'ús de la llengua catalana.

DLH 2063 MUNICH

501-514

Catalunya (gizarte mugimenduak)

Per exemple...

- Estatut d'Autonomia de Catalunya.
- Vulneració dels drets lingüístics dels catalans
- Defensem l'educació en català a les escoles
- Pressionem al govern per a que reclami l'etiquetatge en català.
- Organitzem la “Festa per la Llibertat”, l'acte cívic més multitudinari de celebració de la Diada de Catalunya.
- Fomentem la cohesió social i l'ús del català amb els programes “Voluntaris per la llengua” i

Entitat fundada l'any 1961, treballa per la promoció i la normalització de la llengua catalana, la cultura i la identitat nacional de Catalunya.

L'escola
per
dins

Entrevista a
Antoni Portell

Altres articles de
Carles Alberola, Josep M. Alsina,
Dolors Comella, Carles Cardona, Jaume Domenech,
Miquel Esteve, Josep M. Sardà, Laura Serrats

Catalunya (soziolinguistica)

- ARACIL, Lluís V.: (1982) *Papers de Sociolingüística* / (1983) *Dir la realitat*
- Rafael Ninyoles: *Idioma i prejudici* / *Idioma i poder social* / *Sociología del lenguaje*
- Toni Mollà: *Curs de sociolingüística (I, II, III)* / *Llengües globals, llengües locals*
- Carmen Junyet: *Contra la planificació*
- Jordi Solé i Camardons: *Sociolingüística per a Joves* / *La llengua que ens va parir*
- Bernart Joan i Marí: *Les normalitzacions reiixides* / *Sociolingüística a l'aula*
- Ferran Suay / Gemma Sanguines: *Sortir de l'Armari lingüístic*
- Albert Bastardes:
 - *Ecologia de les llengües*
 - *Cap a una sostenibilitat lingüística*
 - "Vint-i-cinc anys de política i planificació lingüístiques" (Llengua i Dreti, 2009)

Zer dakizue honi buruz?

- Erantzun zuzenak:

- 1. galdera: b
- 2. galdera: c
- 3. galdera: d
- 4. galdera: a
- 5. galdera: c
- 6. galdera: a
- 7. galdera: c
- 8. galdera: d
- 9. galdera: b
- 10. galdera: c

**Una
abraçada i
fins aviat**